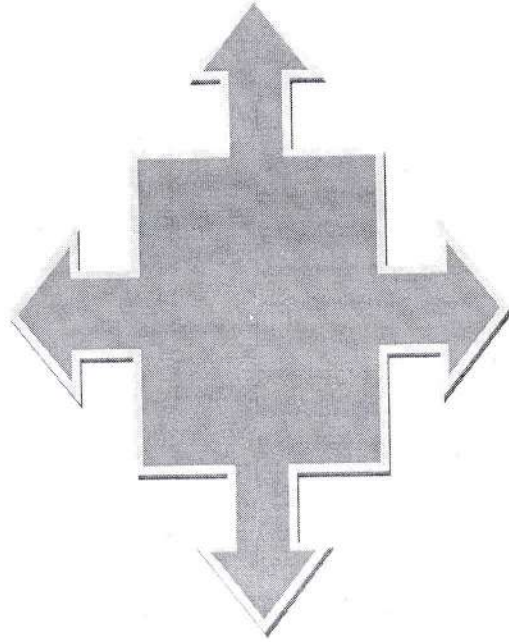

नेपाल सरकार
जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालय

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४,
को दफा ५(३)

बमोजिम जल तथा ऊर्जा आयोगको
सचिवालयद्वारा

सार्वजनिक गरिएको विवरण

(वैशाख - असार, २०८१)

१. परिचय:

जल तथा ऊर्जा स्रोतको एकिकृत विकास, व्यवस्थापन एवं ब्यापक उपयोग गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०३२ मा नेपाल सरकारले जल तथा ऊर्जा आयोगको गठन गरी वि.सं. २०३८ देखि स्थायी सचिवालय समेतको स्थापना गरेको हो । मिति २०४९।३।१५ र मिति २०५५।९।२० मा नेपाल सरकारको निर्णय बमोजिम यस आयोग र सचिवालयको संगठनात्मक स्वरूप एवं कार्यक्षेत्रमा परिमार्जन गरी आयोगलाई देशमा विद्यमान जलस्रोत र ऊर्जाको विकास तथा प्रवर्द्धनको लागि दीर्घकालीन तथा अल्पकालीन नीति/रणनीति निर्माण, आयोजनाहरूको पहिचान/छनोट एवं कार्यान्वयनमा सम्बद्ध सरकारी/गैर सरकारी निकायहरूको साथै दातृ संस्थाहरूसंग समेत समन्वय कायम गरी स्रोतहरूको स्थिति, आवश्यकता तथा प्राथमिकता निर्धारण गर्ने, विभिन्न प्रयोगकर्ताहरूलाई जल तथा ऊर्जा क्षेत्रमा नेपाल सरकारलाई राय सल्लाह उपलब्ध गराउने केन्द्रीय सरकारी निकायको रूपमा स्थापित गरिएको छ ।

२. जल तथा ऊर्जा आयोगको संरचना

- (क) उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्री /राज्य मन्त्री - अध्यक्ष
- (ख) सदस्य (जलस्रोत हेर्ने) राष्ट्रिय योजना आयोग - सदस्य
- (ग) सचिव, उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय - सदस्य
- (घ) सचिव, अर्थ मन्त्रालय - सदस्य
- (ङ) सचिव, शहरी विकास मन्त्रालय - सदस्य
- (च) सचिव, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय- सदस्य
- (छ) सचिव, खानेपानी मन्त्रालय - सदस्य
- (ज) सचिव, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय - सदस्य
- (झ) सचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय - सदस्य
- (ञ) सचिव, कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालय - सदस्य
- (ट) सचिव, परराष्ट्र मन्त्रालय - सदस्य
- (ठ) सचिव, वन तथा वातावरण मन्त्रालय- सदस्य
- (ड) सचिव, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय- सदस्य
- (ड) गैर सरकारी क्षेत्रबाट ख्याति प्राप्त जलस्रोत तथा उर्जा विशेषज्ञहरू मध्येबाट नेपाल सरकारद्वारा मनोनित दुई जना - सदस्य
- (ढ) डीन, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, इन्जिनियरिंग अध्ययन संस्थान - सदस्य
- (ण) अध्यक्ष, नेपाल इन्जिनियर्स एसोसियेशन - सदस्य
- (त) प्रतिनिधि, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ - सदस्य
- (थ) सचिव, जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालयका - सचिव सदस्य

३. आयोगको उद्देश्यः

आयोगको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछः-

- क) जल तथा ऊर्जा क्षेत्रको दीर्घकालीन/ आवधिक योजनाहरूमा समावेश गरिने उद्देश्य तथा नीति निर्धारणमा तालुक मन्त्रालयहरूलाई सहयोग पुऱ्याउने।
- ख) सिंचाइ, जलविद्युत, खानेपानी, पानीको औद्योगिक उपयोग, बाढी व्यवस्थापन र जलपरिवहन सम्बन्धी बहुउद्देश्यीय (ठूला तथा मझौला मात्र) र ठूला तथा मझौला परियोजना प्रवर्द्धन र विकास एवं यस क्षेत्रको वातावरणीय पक्षको संरक्षण समेतका विषयहरूमा सम्बन्धित निकायहरूलाई राय, परामर्श एवं पथ प्रदर्शन गर्ने।
- ग) जलस्रोत तथा ऊर्जा क्षेत्रको नीति तथा रणनीति तर्जुमा गर्ने।
- घ) जल स्रोत तथा ऊर्जा सँग सम्बन्धित द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय तथा बहुपक्षीयहरूमा राय सल्लाह तथा परामर्श दिने।
- ङ) जलस्रोत तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित द्विपक्षीय तथा बहुपक्षीय विषयहरूमा राय सल्लाह तथा परामर्श दिने।

५. सचिवालयका विभिन्न महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:
१. जलस्रोत महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू
 १. सम्पूर्ण नदी बेसिन अध्ययन गरी जलस्रोतको परिमाणको सन्तुलनको अध्ययन कार्य जारी राख्ने।
 २. नदी बेसिनहरूको अध्ययनहरूसँग सम्बन्धित तथ्याङ्क/सूचना/प्रतिवेदनहरू उपलब्ध गर्ने।
 ३. डिजाईन निर्देशिका तयार गरी प्रविधिको उन्नतिसंगै पुनरावलोकन तथा सुधार गर्ने।
 ४. Inter Basin Transfer को संभाव्यता अध्ययन गरी बहुउद्देश्यीय आयोजनाहरूको पहिचान गर्ने।
 ५. नदीहरूको जलप्रवाहको अनुमान गर्ने प्रक्रियाहरूको विकास गर्ने।
 ६. नेपाल सरकारबाट सन्चालित मौजुदा तथा सम्पन्न भैसकेका सिंचाइ आयोजनाहरूको शिघ्र मुल्यांकन (Rapid Appraisal) गरी अधिकतम उपलब्धि गराउन सुझावहरू पेश गर्ने।
 ७. जलस्रोत गुरुयोजनामा सघाउ पुर्याउने तथा जलस्रोत क्षेत्रको आवधिक योजनाहरूको मस्यौदा गर्ने।
 ८. डिजाइन निर्देशिकाहरू तयार गरी प्रविधिको उन्नतिसंगै पुनरावलोकन तथा सुधार गर्ने।
 ९. महाशाखासँग संबन्धित विषयमा प्रगति विवरण तयार गरी अन्य आवश्यक Document तयार गर्ने।
 १०. महाशाखाका भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार एवं मर्मत गर्ने।
 ११. संकलित तथ्य विवरण, नक्सा, आदिको प्रयोगबाट जलस्रोतको उपयुक्त प्रयोगको लागि बेसिन विकास अध्ययन कार्य चालु राख्ने।
 १२. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।
 २. कानून तथा संस्थागत विकास महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:
 १. जल तथा ऊर्जासँग सम्बन्धित कानूनहरूको व्याख्या सम्बन्धी राय माग भई आएमा सम्बन्धित निकायहरूमा संपर्क गरी शुरु कार्यवाही गर्ने र स्वीकृत बमोजिम निर्णयको जानकारी दिने।
 २. मन्त्रालयमा र सचिवालयका अन्य शाखाहरूलाई आवश्यकता अनुसार कानूनी सल्लाह पुऱ्याउन शुरु कारवाही गर्ने।
 ३. जल तथा ऊर्जा सम्बन्धी ऐन, नियम सम्बन्धमा कायम भइसकेका राय वा व्याख्याहरूको विवरण लगत अद्यावधिक राख्ने।

४. सर्वोच्च अदालतबाट जल तथा ऊर्जा सम्बन्धमा नजिर कायम हुने निर्णयहरूको लगत अद्यावधिक राख्ने।
५. जल तथा ऊर्जा सम्बन्धी द्विपक्षीय सन्धी, सम्झौताहरूको अध्ययन गरी तत्सम्बन्धमा आवश्यक परामर्श दिने।
५. महाशाखा अन्तर्गतका भौतिक साधनहरूको स्याहार, संभार मर्मत तथा संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
६. अधिनस्थ कार्यको कार्यप्रगति विवरण तयार गर्ने।
७. सीमा नदीको विविध एवं कानूनी पक्षको कार्यमा अध्ययन गर्ने र आवश्यक राय प्रदान गर्ने।
८. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

३. ऊर्जा महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:

१. घरेलु, उद्योग, यातायात, कृषि लगायतका क्षेत्रहरूमा ऊर्जा आपूर्ति बारे प्रारम्भिक पूर्वानुमान सम्बन्धी अध्ययन गर्ने र प्रतिवेदनहरू तयार गर्ने।
२. परम्परागत ऊर्जा, व्यापारिक ऊर्जा, तथा वैकल्पिक ऊर्जा स्रोतको बारेमा जनचेतना वृद्धि गर्न र निजी क्षेत्रलाई यसमा आकर्षित तुल्याउन सन्चारको माध्यमबाट प्रचार प्रसार गर्ने, सार्वजनिक प्रदर्शनी गर्ने तथा उपयुक्त तालिम दिने जस्ता कार्यक्रमहरू तयार गर्ने।
३. व्यापारिक ऊर्जा, परम्परागत ऊर्जा तथा वैकल्पिक ऊर्जाको क्षेत्रमा कार्यरत अन्य सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रसित सम्पर्क समन्वय राखी कार्य सन्चालन गर्ने।
४. ऊर्जाको न्यूनतम प्रयोग गर्न र इन्धनको आयात घटाउने बारेमा ऊर्जाको प्रभावकारी मापदण्ड तयार गर्ने तथा न्यूनतम लागतमा अधिकतम ऊर्जा खपत गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गर्ने/गराउने।
५. साना जलविद्युत योजनाहरूमा निजी क्षेत्रलाई आकर्षित तुल्याउन मागको प्रारम्भिक अनुमान तयार गर्ने तथा स्थलगत अध्ययन गरी रिपोर्टहरू तयार पार्ने।
६. ऊर्जा विकास गर्ने सन्दर्भमा खानी विभाग र अन्य सरकारी, गैरसरकारी निकायमा सम्पर्क राखी उपयोगी तथ्यांक विवरण संकलन गर्ने।
७. विकासशील र विकासोन्मुख राष्ट्रको ऊर्जाको क्षेत्रमा भएको विकासका गतिविधि र अनुमानबाट ऊर्जा खपतमा पर्न जाने प्रभाव बारे अध्ययन कार्य जारी राख्ने र नेपालको सन्दर्भमा उपयुक्त कार्य नीति अवलम्बन गर्न प्रतिवेदन तयार गर्ने।
८. महाशाखाका अन्तर्गतका भौतिक साधनहरूको स्याहार संभार एवं मर्मत गर्ने।
९. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

२

४. सामाजिक, आर्थिक तथा वातावरण महाशाखाका काम, कर्तव्य, उत्तरदायित्व तथा अधिकारहरू:
१. जलस्रोत तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित विभिन्न परियोजनाहरूको सामाजिक, आर्थिक एवं वातावरणीय पक्षको अध्ययन/अनुसन्धान गरी वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव आउन नदिन उपयुक्त राय/सुझाव सहित प्रतिवेदन तयार गर्ने।
२. जलविद्युत सिंचाइ तथा जल र ऊर्जासित सम्बन्धित विभिन्न योजनाहरूबाट वातावरणीय प्रभाव पार्न नदिन वा न्यूनिकरण गर्न सुझाव सहितको निर्देशिका तयार गर्ने।
३. हिमताल विष्फोटनबाट उत्पन्न बाढी प्रकोप (GLOF) को कार्यमा समन्वय र सुपरीवेक्षण गर्ने
४. जल तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित योजनाको सम्बन्धमा आवश्यक नीति र कार्यक्रम तयार गर्न राष्ट्रिय योजना आयोग, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय तथा अन्य सरकारी र गैरसरकारी निकायसित सम्पर्क कायम राखी कार्य गर्ने।
५. जल तथा ऊर्जासंग सम्बन्धित योजना र कार्यक्रमहरूको आर्थिक तथा वित्तीय क्षेत्रको पुनरावलोकन कार्य गर्ने र प्राप्त सामग्रीको आधारमा उपयुक्त वित्तीय नीति तर्जुमा गर्ने।
६. आयोजनाहरूको (Cost Benefit Analysis) कार्य गर्ने।
७. विभिन्न क्षेत्रगत (Gross Domestic Product) को अध्ययन गर्ने।
८. ऊर्जा आयात, निर्यातको लागत राख्ने, तेलको विश्व मूल्य बारेमा अध्ययन गर्ने र अघावधिक विवरण तयार गर्ने।
९. जलस्रोत र ऊर्जासंग सम्बन्धित महिला कार्यक्रमहरू सन्चालन गर्ने, तथा महिला सहभागितालाई प्रोत्साहन गर्ने।
१०. महिला सहभागिता सम्बन्धी निर्देशिका पुस्तिका तयार गर्ने।
११. वृक्षारोपण कार्यक्रममा सघाउ पुऱ्याउने र यस बारेमा समयानुकूल सुधार ल्याउन आवश्यक अनुसन्धान गर्ने।
१२. महाशाखा अन्तर्गतका भौतिक सधानहरूको स्याहार, संभार मर्मत तथा संरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाउने।
१३. महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरू गर्ने।

६. आयोगको काम कर्तव्य र अधिकार

- नेपाल सरकारबाट स्वीकृति हुनु पूर्व बहुउद्देश्यीय, ठूला तथा मझौला जलस्रोत परियोजनाहरूको पुनरावलोकन गर्ने, गराउने र कार्यान्वयनको लागि सिफारिस गर्ने।
- नेपाल सरकारको प्राथमिकता र लक्ष्य अनुरूप जलस्रोत तथा विद्युत विकास सम्बन्धी विविध पक्षहरूको अध्ययन, अनुसन्धान, सर्वेक्षण तथा विश्लेषण गरी आवश्यक नीति तथा रणनीति तर्जुमा गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकाससित सम्बन्धित द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय आयोजनाहरूको विश्लेषण गर्ने, गराउने र सो सम्बन्धमा नीति तर्जुमा गर्ने तथा त्यस्ता आयोजनाहरूको विस्तृत अध्ययन विश्लेषणको पुनरावलोकन गर्ने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी आवश्यक कानून तर्जुमा गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा क्षेत्रका राष्ट्रिय र क्षेत्रगत नीतिहरूमा सामन्जस्य एवं समन्वय गर्ने, गराउने।

७. सचिवालयको काम कर्तव्य र अधिकार

- राष्ट्रिय जलस्रोत विकास परिषद्को सचिवालयको काम गर्ने।
- एकिकृत जलस्रोत विकास सम्बन्धी नीति निर्माणमा एकरूपता एवं समन्वय ल्याउन राष्ट्रिय जल योजना इकाईको रूपमा काम गर्ने। ईकाईको मुख्य कामको रूपमा राष्ट्रिय जलस्रोत रणनीति तर्जुमा, सोको समसमायिक सुधार र कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन रहनेछ।
- जलस्रोत तथा ऊर्जाको आवश्यकता (तत्कालीन र भविष्यको समेत) अध्ययन गर्ने, गराउने।
- समन्वयात्मक रूपमा जल तथा ऊर्जास्रोतको सर्वेक्षण र अन्वेषण कार्य गर्ने, गराउने।
- बहुउद्देश्यीय जलस्रोत सम्बन्धी परियोजनाहरूको नीतिगत अध्ययन तथा नदी बेसिनहरूको जलस्रोत सम्बन्धी गुरु योजना अध्ययन कार्य गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत क्षेत्रका सम्पूर्ण बहुउद्देश्यीय, ठूला तथा मझौला परियोजना तर्जुमामा समन्वयकर्ताको काम गर्ने। जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय रूपमा भइरहेका अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास एवं सन्धि सम्झौताहरूको अध्ययन, अनुसन्धान एवं विश्लेषण गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी आर्थिक, सामाजिक, प्राविधिक एवं वातावरणीय निर्देशिकाहरू तयार गर्ने कार्यमा सहयोग तथा परामर्श उपलब्ध गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा आयोजनाहरूको बारेमा अन्य निकायहरूबाट तयार गरिएका प्रतिवेदनहरूको अध्ययन गरी राय, सुझाव दिने।

- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी विभिन्न वातावरणीय, सामाजिक, आर्थिक, लैङ्गिक विषयहरूको अध्ययन, मूल्याङ्कन र विश्लेषण गरी गराई सोही अनुरूप परियोजनाहरूको परिमार्जन गर्ने, गराउन सुझाव दिने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी विविध पक्षमा नेपाल सरकारद्वारा निर्देशित अन्य कार्यहरू गर्ने, गराउने।
- जलस्रोत तथा जलविद्युत परियोजनाहरूको वातावरणीय, सामाजिक र आर्थिक प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने।
- आयोगका निर्णयहरू कार्यान्वयन एवं दैनिक कार्य सञ्चालन गर्ने।
- आयोगद्वारा गरिएका निर्णयहरू कार्यान्वयनको लागि सम्बन्धित निकायहरूलाई अनुरोध गर्ने, कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरी आयोगमा प्रतिवेदन पेश गर्ने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्कहरू संकलन, व्यवस्थापन तथा प्रवाह गर्ने। सचिवालयबाट तयार गरिएका अध्ययन प्रतिवेदन एवं संकलित तथ्याङ्कहरू आवश्यकता तथा औचित्यताको आधारमा उपलब्ध गराउने।
- जलस्रोत तथा ऊर्जा विकास सम्बन्धी विभिन्न विषयहरूमा हुने छलफलमा भाग लिन नेपाल सरकारको निकायहरू तथा अन्य व्यक्तिहरूलाई आमन्त्रण गर्ने।
- वार्षिक कार्य योजना र बजेट तयार गरी नेपाल सरकारको स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने।
- आयोगको बैठकमा छलफल हुने विषयको कार्यसूची एवं तत्सम्बन्धी विवरण तयार गरी बैठक सञ्चालनको व्यवस्था गर्ने।
- देशको जलस्रोत तथा ऊर्जा स्रोतको संरक्षण, विकास सम्बन्धी विभिन्न लाभदायक र उपयोगी कार्यक्रमहरू तयार गर्ने, गराउने।
- स्वदेश तथा विदेशमा प्रकाशित जलस्रोत तथा ऊर्जा संग सम्बन्धित अध्ययन, प्रतिवेदन पुस्तक, पुस्तिका, जर्नल एवं प्रकाशनहरू संकलन गरी पुस्तकालयको सञ्चालन गर्ने।
- आयोगद्वारा निर्देशित अन्य कामहरू गर्ने, गराउने।

८. आयोगले प्रदान गर्ने सेवा:

- क. माथी बुँदा नं. ६ र ७ मा उल्लिखित कार्य क्षेत्र/काम कर्तव्य अधिकार अन्तर्गत का कार्यहरू, र
- ख. सचिवालयको दैनिक प्रशासन सन्चालन सम्बन्धी कार्य ।

९. सचिवालयको महाशाखा र जिम्मेवार अधिकारी:

सि.न	महाशाखा/शाखा	जिम्मेवार अधिकारी	फोन नं.
१.	जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवालय	सचिव श्री केशव कुमार शर्मा	४२११४२३
२.	जलश्रोत महाशाखा	सह-सचिव श्री चूर्ण बहादुर ओली	४२११४१९
	हाइड्रोपावर शाखा	सि.डि.हा. डा. कपिल ज्ञवाली सि.डि.इ श्री सविना खर्बुजा इन्जिनियर श्री गायत्री जोशी	४२११४२०
	सिंचाइ शाखा	सि.डि.इ श्री हरि बहादुर थापा सि.डि.इ श्री दिनकर खनाल	
	वेसिन अध्ययन शाखा	इन्जिनियर श्री सुन्दर कुमार थापा	
३.	ऊर्जा महाशाखा	सह-सचिव श्री महेश्वर श्रेष्ठ	४२११४२८
	परम्परागत उर्जा शाखा	वरिष्ठ उर्जा अधिकृत श्री अशोक कुमार चौधरी	
	वैकल्पिक उर्जा शाखा	सि.डि.इ श्री किरण गौतम इन्जिनियर श्री सावित्री धमला	
	व्यापारिक उर्जा शाखा	सि.डि.इ श्री श्रीकमल द्विवेदी इन्जिनियर श्री निर्मल के.सी.	
४.	सामाजिक आर्थिक तथा वातावरण महाशाखा	सहसचिव श्री चिरञ्जीवी चटौत	४२११४१८
	सामाजिक विज्ञान तथा वातावरण शाखा	सि.डि.इ. जयराम प्रजापति अर्थशास्त्री श्री जनक कुमार झा	
	सूचना तथा प्रकाशन शाखा	पुस्तकालय अधिकृत श्री सरोज गैरे	
५.	कानून तथा संस्थागत विकास महाशाखा	सहसचिव श्री कलानिधि पौड्याल	४२११४२९
	प्रशासन शाखा	शा.अ. श्री सुवेक्षा मल्ल शा.अ. श्री गणेश ऐडी ना.सु श्री पुनम पन्त	४२११४१७
	आर्थिक प्रशासन शाखा	उपसचिव (लेखा) श्री बालकृष्ण अर्याल लेखा अधिकृत विमला कुमारी मल्ल लेखापाल श्री सीता पन्थी	४२११४२२

१२

१०. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:
सूचना मागको निवेदन दिँदा कुनै शुल्क वा दस्तुर लाग्दैन।

क. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर:

- सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली २०६५ को नियम ४ बमोजिमको र
- अन्य विशेष कानूनले तोके बमोजिमको दस्तुर

ख. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने अवधि

- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन २०६४ को दफा ७ ले तोकेको अवधि भित्र र
- अन्य विशेष ऐन नियमले अवधि तोकेकोमा सोही बमोजिमको अवधि।

११. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:

क. निर्णय प्रक्रिया सम्बन्धमा:

१. आयोगले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमा सरकारी निर्णय प्रकृया सरलीकरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम।
२. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमा सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ७ बमोजिम

ख. निर्णय गर्ने अधिकारी सम्बन्धमा:

१. सचिवालयले सम्पादन गर्ने नीतिगत एवं अन्य कार्य सम्बन्धमा:

- मन्त्री परिषद्मा प्रस्ताव पठाएर।
- माननीय ऊर्जा मन्त्रीस्तरबाट।
- जल तथा ऊर्जा आयोगको सचिवस्तरबाट
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन ऐन, २०६४ बमोजिम प्राप्त अधिकार बमोजिम, र
- अन्य विशेष ऐन नियमले सचिवले गर्ने भनी तोकेका कामहरू सचिवले प्रत्यायोजन गरेको अधिकार बमोजिम तोकिएको पदाधिकारीहरूले।

१२. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:

क. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गर्ने सूचना सम्बन्धमा सचिवालयका सचिव।

१३. आयोगको सचिवालयले गरेका केही महत्वपूर्ण कार्यहरू

१. राष्ट्रिय जलस्रोत रणनीति, २००२ र सो अनुसारको राष्ट्रिय जल योजना, २००५
२. हिमताल तथा त्यसको विष्फोटनबाट उत्पन्न बाढीको प्रभाव (सन् १९८५ देखि १९९५ सम्म, तर हाल पनि केही काम भइरहेको),

- नेपालको हिमालय क्षेत्रमा भएका विभिन्न हिम नदी तथा हिमतालहरूको सर्वेक्षण, अनुसन्धान तथा अनुगमन गरिएको, ८ हिमतालको प्रारम्भिक अध्ययन र च्छो रोल्पाको विस्तृत अध्ययन,

३. जलउपयोग सूची (१९९०-२०००),

- नेपालका ७५ जिल्लाको विभिन्न क्षेत्रमा गरिएको जल उपयोगको सूची तयार गरिएको (तीन दशक अघि, अद्यावधिक गर्नु पर्ने),

४. ऊर्जा खपत तथा आपूर्तिको अध्ययन एवं दीर्घकालीन प्रक्षेपण अध्ययन प्रतिवेदन

५. जल तथा ऊर्जाको दीर्घकालीन भिजन तर्जुमा कार्य आदि

६. विद्युत माग प्रक्षेपण (२०१५-२०४०)

७. राष्ट्रिय जलस्रोत निती २०७७

१४. आयोगको सचिवालयबाट संचालन भईरहेका कार्यक्रमहरू

कार्यक्रम /क्रियाकलाप	प्रगति विवरण
जलस्रोत, ऊर्जा, वातावरण तथा सम्बन्धित कानूनी पक्षको क्षेत्रमा सहयोग पुग्ने आवश्यक क वार्ता, गोष्ठी, सम्मेलन, बैठक संचालन, बुलेटिन लगायत अन्य प्रकाशन र वितरण, श्रव्यदृष्या तयार गर्ने, सम्बन्धित डाटा/सूचनाहरूको सहिताकरण (Compilation) तयार गर्ने तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी कार्यहरू गर्ने।	आयोगको O&M अध्ययन कार्य भैरहेको जलस्रोत नीति, हाइड्रोपावर पोटेन्सियल, नदी नियन्त्रण कार्य सम्बन्धि कार्यविधि लगायत पुस्तिकाहरूको छपाई एवं वितरण कार्य भैरहेको
जलस्रोत सूचना प्रणालीलाइ अद्यावधिक तथा अभिवृद्धि गर्ने कार्य।	ToR तयार भइरहेको।
विविध विषयका विज्ञ तथा सहायकहरूबाट लिने परामर्श तथा अन्य सेवा	अध्ययन कार्यको लागी विशेषज्ञहरूको परामर्श सेवा खरिद गरिएको।
बाढी, खडेरी र जलवायु विश्लेषण सम्बन्धी अध्ययन कार्य।	Interim report II स्विकृत भएको

२

नेपालमा भएका तातो पानीका मूलहरू (Hot Water Springs) को अवस्थितिको अध्ययन गर्ने कार्य ।	Interim report II प्राप्त हुने क्रममा रहेको
नेपालका नदि प्रणालीहरूमा जल प्रदुषण सम्बन्धि अध्ययन कार्य प्रथम चरण कोशी नदी बेसिन क्षेत्र ।	ToR तयार भइरहेको ।
काठमाडौं उपत्यकामा पानीको मागमा आधारित बहु-जलस्रोतहरूको अधिकतम उपयोगको लागि मोडेलको विकास गर्ने कार्य ।	Interim report II स्विकृत भएको
नदी तथा पानीको मुहान संरक्षण सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	कार्य क्षेत्रका आधार (Terms of Reference-TOR) र लागत अनुमान तयार भई रहेको ।
लुम्बिनी गण्डकी कर्णाली र सूदूरपश्चिम प्रदेशहरूमा ऊर्जा खपतको स्थिति अद्यावधिक गर्ने कार्य ।	Draft Report प्राप्त भएको ।
स्वच्छ ऊर्जाद्वारा जिवाष्म ऊर्जा प्रतिस्थापन योजना (प्रत्येक ५ वर्ष अवधि गरि सन् २०५० सम्मको)	(USAID) ऊर्जा नेपालको सहयोगमा कार्य भइरहेको
राष्ट्रिय ऊर्जा सूचना प्रणालीको अद्यावधिक तथा संचालन गर्ने तथा प्रदेशहरूमा NEIS सम्बन्धि तालिम संचालन गर्ने कार्य	कार्य क्षेत्रका आधार (Terms of Reference-TOR) र लागत अनुमान; स्विकृत भएको ।
औद्योगिक क्षेत्रको ऊर्जा परिक्षण कार्य	Inception report प्राप्त भएको
व्यावसायिक एवं घरेलु क्षेत्रको ऊर्जा परिक्षण कार्य	Inception report प्राप्त भएको
संचालनमा रहेका जलविद्युत आयोजनाहरूको वातावरणीय व्यवस्थापन योजनाको अनुगमन एवं मुल्यांकन सम्बन्धि अध्ययन कार्य	अध्ययन कार्य स्थगन गरिएको ।
नेपालका मुख्य राजमार्गहरूमा विद्युतीय चार्जिग केन्द्रको गुरुयोजना सम्बन्धि अध्ययन	Inception report प्राप्त भएको
नेपालको उच्च हिमालय क्षेत्रमा हिउँ पग्लिने हिमशृंखलाहरूको विवरण तयारी एवं सो को रोकथामका उपाय सम्बन्धि अध्ययन कार्य	कार्य क्षेत्रका आधार (Terms of Reference-TOR) र लागत अनुमान तयार भएको ।
कोशी बेसिनको समग्र नदीको सूची, बहाव बमोजिमको वर्गीकरण र नदि बहाव क्षेत्र निर्धारण सम्बन्धि अध्ययन कार्य ।	कार्य क्षेत्रका आधार (Terms of Reference-TOR) र लागत अनुमान तयार भई रहेको ।
जोखिमयुक्त जलश्रोत मुहानहरूको अवस्था तथा संरक्षण सम्बन्धि अध्ययन	कार्य क्षेत्रका आधार (Terms of Reference-TOR) र लागत अनुमान तयार भई रहेको ।

जल पर्यावरण संरक्षण सम्बन्धि नीति तयारी	कार्य क्षेत्रका आधार (Terms of Reference-TOR) र लागत अनुमान तयार भई रहेको ।
कोशी बेसिनमा थिग्रेनी व्यवस्थापन अध्ययन (एक नदीको)	कार्य क्षेत्रका आधार (Terms of Reference-TOR) र लागत अनुमान तयार भई रहेको ।
शैक्षिक संस्था मार्फत जलस्रोत सम्बन्धि अध्ययन, अनुसन्धान एवं सूचना तयारी कार्य	कार्य क्षेत्रका आधार (Terms of Reference-TOR) र लागत अनुमान तयार भई रहेको ।
एकिकृत जलस्रोत नीति तथा ऐन तयार गर्ने कार्य।	एकिकृत राष्ट्रिय जलस्रोत नीति तयार गरिएको। साथै सोही नीति अनुसार जलस्रोत ऐनको मस्यौदा तर्जुमा गरि अन्तिम चरणमा पुगेको ।
Energy Audit सम्बन्धी Guidelines तयार गर्ने कार्य।	Guidelines बनेको
जलस्रोत, ऊर्जा, वातावरण तथा कानूनी पक्षका क्षेत्रमा सहयोग पुग्ने वार्ता, गोष्ठी, सम्मेलन, बैठक ईत्यादि कार्यहरु गर्ने।	नियमित रूपमा भइरहेको ।
बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी कार्य।	१००%

यी बाहेक जलस्रोत तथा ऊर्जा क्षेत्रका विषयमा आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान, राय परामर्श उपलब्ध गराउने एवं सरकारी तथा गैह सरकारी संघ संस्थाहरु संगको सहकार्यमा विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गोष्ठी तथा अन्य जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने कार्यहरु।

J

~

१५. लेखा शाखाको खर्चको फाँटवारी

२०८२-१०-३३/३१ सम्मको प्रगति (०८००.८९१)
 वित्तीय तथा मौलिक प्रगति विवरण

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	वार्षिक बजेट	वैधायिक खर्च	वैधायिक खर्च	वैधायिकको प्रगति		सालसम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत (वर्षिकको तुलनामा)	यस-अवधि सम्मको मौलिक प्रगति (वार्षिकको तुलनामा)
					वित्तीय प्रगति	मौलिक प्रगति			
१	ब.उ.शि.न. ३०८२१०१२३/४ (जल तथा ऊर्जा आयोजनाको)								
१.१	भूजीगत खर्च कार्यक्रमहरू	११५४.००	३४९.५३	२२८.४१	६५%	६२%	२८६.५८	३३%	६२%
१.२	चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू	४३३.००	९६.००	९६.३३	९८%	९६%	३३५.८२	७८%	९७%
	ब.उ.शि.न. ३०८२१०१२३/४ (जल तथा ऊर्जा आयोजनाको सचिवालय) जम्मा (२.१+२.२)	१५९२.००	४४५.५३	३२४.७३	७८%	६९%	६२२.४०	४५%	७२%
१	ब.उ.शि.न. ३०८२१०१३३/४ (नदि बेस्तिन योजना तथा जलविद्युत विकास गुरुयोजना सर्जिंग आयोजना)								
१.१	भूजीगत खर्च कार्यक्रमहरू	५७२.००	०.२४	४६२.१५	१००%	१००%	५६८.५१	९९%	१००%
१.२	चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू	३१.००	९.४०	८.०९	८२%	१००%	१३.७८	८५%	९५%
	ब.उ.शि.न. ३०८२१०१३३/४ को जम्मा	५९३.००	९.६४	४७०.१३	१००%	१००%	५८२.२९	९९%	१००%
	कुल जम्मा (१+२)	२१८५.००	४५५.१८	८९४.८६	१००%	७०%	१३०८.६९	६०%	७९%

५

Signature

Signature

२

Signature

१६. आयोगबाट सम्पन्न गरिएका अन्य कार्यहरू:

- नदि बेसिन योजनाको अन्तिम Report प्राप्त भइ सोको स्विकृतिका लागि पुनरावलोकन समिति गठन गरि पुनरावलोकन भइरहेको।
- लुम्बिनी गण्डकी कर्णाली र सूदुरपश्चिम प्रदेशहरूमा ऊर्जा खपत संबन्धि अन्तिम मस्यौदा प्रतिवेदन तयार भएको।
- देशका प्रमुख राजमार्गहरूमा विद्युतिय चार्जिड स्टेशनका लागि गुरु योजना तर्जुमा सम्बन्धि अध्ययन कार्यको Inception Report प्राप्त भएको।
- बजेट वक्तव्य अनुसार आयोगको पुनसंरचनाका लागि O&M कार्यको प्रतिवेदन तयार गरी मन्त्रालयमा आवश्यक प्रकृया सहमतिका लागि पेश भएको।
- बाढी, खडेरी र जलवायु विश्लेषण सम्बन्धी अध्ययन कार्यको दोस्रो Revised Interim report प्राप्त भएको।
- आ.व. २०७९-८० को ऊर्जा सर्वेक्षण सारांश प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि अध्ययन कार्यको Inception Report प्राप्त भएको।
- जलस्रोत विकास संस्था संगको सहकार्यमा जलस्रोत व्यवस्थापन सम्बन्धी मस्यौदा रणनीति तयार भएको।
- अक्सफाम नेपाल संग जलस्रोतको संरक्षण तथा जल सुशासनका क्षेत्रमा सहकार्य गर्नका लागि मिति २०८०।०६।३० मा सम्झौता भई डडेलधुराको रङ्गुन जलाधार क्षेत्रको अवलोकन, राष्ट्रिय परामर्श तथा भेलिडेसन गोष्ठी सम्पन्न भएको।
- इन्जिनियरिङ्ग अध्ययन संस्थान संग मिति २०८०।१०।२२ मा जल तथा ऊर्जा क्षेत्रमा सहकार्य गर्ने सम्झौता (MoU) गरिएको।
- यस सचिवालयको समन्वयमा अन्तराष्ट्रिय एकीकृत पर्वतीय विकास केन्द्र (International Center for Integrated Mountain Development, ICIMOD) मार्फत Climate Resilient Hydropower Guideline बनाउने कार्य भइरहेको।
- हेलो सरकार बमोजिम यस सचिवालयको Facebook Account खडा गरी अद्यावधिक गर्दै आएको छ। (हालसम्म कुनै जनगुनासो प्राप्त नभएको)
- दैनिक प्रशासनिक कार्यहरू समयमै सम्पादन गरिएको।

१७. आयोगसँग संलग्न संघ/संस्थाहरूको विवरण:

यस सचिवालयको सचिवालयले निम्नानुसारका संघ संस्थाहरूसँग पनि संलग्न रही कार्य गरिरहेको छ:

- (१) International Commission on Large Dam (ICOLD)
- (२) World Energy Council (WEC)

- (३) Nepal Water Partnership : Global Water Partnership को नेपाल इकाई
सदस्यको रूपमा कार्यरत
- (४) World Bank
- (५) Asian Development Bank (ADB)
- (६) Network of Asian River Basin Organizations (NARBO)
- (७) Water Environment Partnership in Asia (WEPA)
- (८) The Common wealth Scientific Industrial Research Organization (CSIRO)
- (९) Program for Aquatic Natural Resources Improvement (PANI)
- (१०) International Centre of Excellence in Water Resources Management
(ICEWaRM)

१८. कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाम:

प्रमुख: सचिव, केशव कुमार शर्मा

सूचना अधिकारी - शाखा अधिकृत श्री गणेश ऐडी

मोबाइल नं. ९८५८३९०८८९

१९. ऐन नियम निर्देशिकाको सूची:

- पानी कर ऐन, २०२३
- जलस्रोत ऐन, २०४९
- पानी जहाज दर्ता ऐन, २०२७
- नेपाल खानेपानी संस्थान ऐन, २०४६
- नेपाल विद्युत प्राधिकरण ऐन, २०४१
- जलचर संरक्षण ऐन, २०१७
- विद्युत चोरी नियन्त्रण ऐन, २०५८
- विद्युत ऐन, २०४९
- खानेपानी महसुल निर्धारण आयोग ऐन, २०६३
- खानेपानी व्यवस्थापन बोर्ड ऐन, २०६३
- उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०५४
- विकास समिति ऐन, २०१३
- वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३
- विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन,
२०४९
- वन ऐन, २०४९
- औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९
- जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४
- मालपोत ऐन, २०३४
- खानेपानी नियमावली, २०५५
- खानेपानी सेवा महसुल (असूल उपर गर्ने)
नियमावली, २०५०
- विद्युत महसुल निर्धारण नियमावली, २०५०
- विद्युत नियमावली, २०५०
- विद्युत चोरी नियन्त्रण नियमावली, २०५९
- सिंचाइ नियमावली, २०५६
- जलयात्रा नियमावली, २०६३
- जलस्रोत नियमावली, २०५०
- भू तथा जलाधार संरक्षण नियमावली, २०४२
- National Water Plan
- Hydropower Development Policy, 2001
AD
- Hydropower Development Policy, 2049 BS
- जलश्रोत रणनीति, २०५८
- जलश्रोत योजना, २०६१
- सार्वजनिक खरीद ऐन, २०६३
- सार्वजनिक खरीद नियमाली, २०६४
- भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४
- नेपाल सरकारका निर्णयहरु

- ऊर्जा आयोगको वेब साइट www.weecs.gov.np मा ऊर्जा आयोगको सूचनामूलक जानकारीहरू उपलब्ध छन्।
- आयोगको महत्वपूर्ण निर्णय वा जानकारीहरू प्रेस विज्ञप्ति वा प्रवक्तामार्फत जानकारी दिने गरिएको छ।

२०. सार्वजनिक निकायको वेबसाइट भए सो को विवरण:
www.weecs.gov.np

२१. इमेल: weecs@mos.com.np

सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिएको विवरण: हालसम्म लिखित निवेदन प्राप्त भएको छैन। केही इमेल र टेलिफोनबाट सूचना माग भए बमोजिम सूचना प्रदान गरिदै आइएको छ।

२२. सार्वजनिक निकायमा सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएको वा हुने भएको भए सोको विवरण: आयोगको वेबसाइट तथा राष्ट्रियस्तरको पत्रिकामा प्रकाशित गर्ने गरिएको छ।

२३. यस सचिवालयका हालका अवधिमा प्रकाशन भएका प्रतिवेदन विवरण:

१. Water and Energy Commission Secretariat (Annual Report, 2069/70)

२. Energy Consumption Situation in Nepal (Year 2011/12), June 2014

विगतका वर्षहरूमा प्रकाशनमा आएका प्रतिवेदनहरू यस सचिवालयको पुस्तकालय शाखामा उपलब्ध छन्। जसको लिन्क

http://www.nepaknol.net/weecs/library/opac_css/ रहेको छ।